

Het Horrewerk

De meesten van u hebben ongetwijfeld wel eens gefietst of gewandeld over het kroonwerk tussen de Bloemenstraat en de Niers, onderdeel van de burcht Gennepershuis.

In 1635 was het Gennepershuis bezet door Staatse (Hollandse) troepen. Spaanse troepen veroverden in dat jaar de burcht en namen deze in. De Staatsen waren al begonnen met aanbrengen van versterkingen waaronder het kroonwerk. De Spanjaarden bouwden de burcht verder uit; het werd een van de sterkste burchten in Zuid-Nederland. In 1641 belegerde en veroverde Frederik Hendrik de burcht die zo weer in Staatse handen kwam. Dit was een zware klap voor de Spanjaarden en sommige historici zijn van mening dat deze Staatse overwinning bij Gennep het einde van de Tachtigjarige Oorlog inluidde.

Een kroonwerk is een verdedigingswerk met in het midden een heel bastion en aan weerszijden een half bastion. Een bastion is een uitspringende versterking.

Het kroonwerk was een zeer belangrijk en sterk verdedigingswerk van de Gennepse burcht. Frederik Hendrik heeft het kroonwerk dan ook nauwelijks aangevallen maar benaderde de burcht van twee kanten langs de Maas.

Het kroonwerk is in de loop der tijd op de meeste kaarten ook onder die naam vermeld. Maar we zien ook vermeldingen als hoornwerk, wat een verdedigingswerk is dat veel lijkt op een kroonwerk.

Het Nederlands kadaster vermeldt het gebied in de eerste helft van de negentiende eeuw als "Horder Werk". De kadastrale kaart van 1940 geeft het aan als "HERDER WERK". De woorden horder werk en herder werk kunnen een verbastering zijn van hoornwerk. Maar waarschijnlijk gaat het hier om een "hordenwerk". Het militair woordenboek van

Een deel van de kadasterkaart rond 1840 met het oostelijk deel van de Bloemenstraat. Deze weg loopt in het midden van links naar rechts en is vermeld als "Chemin de Middelaar a Ottersum dit de Bloeme Weg". Het gebied op de onderste helft van de kaart hoorde bij het Gennepershuis en is hier niet uitgewerkt. Wel is tussen de Bloemenstraat en de Niers duidelijk de vorm van het kroonwerk herkenbaar, vermeld als "Horder Werk". De Kleefse kadasterkaart van 1732 vermeldt het als "Gennep Haus Krohnwerck". Links beneden de Maas met de monding van de Niers. Het weiland bij de monding van de Niers aan de Middelaarse kant heet steeds "(het) Holland".

Boven op de rand van het kroonwerk een boerderij waar later de twee boerderijen zouden komen van de families Thissen en Noij. Aan de overkant van de weg de boerderij van Andreas Koenen waarnaast diens zoon Jan in 1852 het theehuisje bouwde.

Rechts naast het kroonwerk de woning waar later de familie Van Dijk woonde, vermeld als "Pottbakkerij". In 1732 woonde hier pottenbakker Diedrich Kerstjens. In 1940 wordt het gebied nog steeds als "Pottenbakkerij" vermeld. Verder naar rechts boerderij De Kroon.

In het midden boven de boerderij Smelenhof, ook wel Kapellenhof genoemd. Deze is later afgebroken en vervangen door de huidige boerderij aan de overkant van de weg.

Landholt verwijst bij horden naar vlechtwerk. Een vlechtwerk is kort gezegd een rij palen waartussen rijnshout gevlochten wordt. Dit rijnshout verbindt de palen met elkaar zodat ze niet een twee drie omvergehaald kunnen worden. Bij verdedigingswerken werden op de wallen vaak rijen aangepunte palen geplaatst waar de vijand dan moeilijk overheen kon klimmen. Waarschijnlijk is dat bij het zeer goed ontworpen en gebouwde kroonwerk ook het geval geweest.

Het schijnt dat oudere inwoners van het gebied bij het Kroonwerk vroeger nog rijen palen in de grond hebben waargenomen. Dit maakt de aanwezigheid van "hordenwerken" dus wel aannemelijk.

Het Gennepershuis ligt op Genneps grondgebied, maar het kroonwerk hoort bij Milsbeek. In de loop der jaren waren de grachten van het kroonwerk en het Gennepershuis verzand en nog slechts als dalen in de weilanden herkenbaar. In 2009 zijn de grachten weer in ere hersteld en toegankelijk gemaakt.

Een plattegrond van de burcht met linksboven het kroonwerk